

Reforma del sistema de finançament autonòmic?: no serveix de res

Pere Miret, economista i membre de la Sectorial d'Economia de l'Assemblea Nacional Catalana

“L'infrafinançament de la Generalitat de Catalunya ve de lluny.”

Després de tres anys de tenir parada la revisió del sistema de finançament autonòmic, incomplint la pròpia llei, el Govern espanyol ara l'ha posada sobre la taula. El finançament del Govern català és un tema que interessa els ciutadans que viuen a Catalunya, ja que els ingressos determinen la qualitat dels serveis públics, com la sanitat, l'educació, la xarxa de comunicacions i la seguretat.

Davant d'això alguns es poden preguntar si interessa als catalans la negociació del sistema de finançament autonòmic que proposa el Govern espanyol. Tanmateix, hom es podria preguntar primer per què el Govern espanyol ha esperat fins ara a proposar la revisió. En lloc de la revisió del sistema de finançament autonòmic quan tocava el Govern espanyol va preferir el control absolut sobre les finances de Catalunya a través del Fons de Liquiditat Autonòmica, mecanisme que va presentar com a suport a les finances de la Generalitat de Catalunya. En realitat, si la Generalitat disposés d'hisenda pròpia, el Govern català no tindria cap problema de tresoreria amb els recursos que genera l'economia catalana.

L'infrafinançament de la Generalitat de Catalunya ve de lluny. El 1985, Ramon Trias i Fargas, que fou conseller d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya i coneixia a fons l'entrellat del sistema de finançament autonòmic, ja va denunciar que el sistema de finançament autonòmic de règim comú estava pensat per a asfixiar les finances de Catalunya com a eina de control polític.

Les successives reformes del sistema de finançament autonòmic des de llavors no van millorar la situació de les finances de Catalunya, ja que en cada revisió es va mantenir la situació de statu quo per a les comunitats afavorides per motius polítics. Entre aquestes hi ha especialment la comunitat artificial de la capital de l'Estat centralista, Madrid, encara que ho intentin amagar amb xifres manipulades que no tenen en compte l'efecte capitalitat.

No es compleix el principi d'ordinalitat. Així, Catalunya, malgrat tenir una recaptació fiscal alta rep menys recursos per habitant que la mitjana. Si a més es té en compte el nivell de preus de Catalunya, que se situa sensiblement per sobre de la mitjana estatal i el sistema mai ho ha pres en compte, resulta que els recursos que el sistema proporciona actualment a Catalunya se situen marcadament per sota de la mitjana en termes reals.

I això a pesar que cada revisió es va presentar com una millora. La veritat és que malgrat les aparences de federalisme fiscal el sistema no està gens descentralitzat en els ingressos. I quant a la redistribució dels ingressos, l'efecte real sempre ha estat d'un repartiment arbitrari, discrecional i desproporcionat per part de l'Estat, amb la utilització de variables i ponderacions injustificades, a pesar de les aparences. Això sense parlar dels múltiples incompliments del model, com el no-pagament del fons de competitivitat.

El cert és que per a resoldre els problemes dels ciutadans de Catalunya cal una millor política econòmica i més recursos. Ni una cosa ni l'altra són possibles dintre de

l'Estat espanyol perquè ni vol ni pot canviar-ho. En efecte, la crisi ha palesat la ineficiència estructural del sistema polític i econòmic espanyol. Sols amb la independència el Govern català podrà obtenir recursos suficients per a resoldre els problemes dels catalans. Així, la taxa d'atur podria baixar des del 15 % actual fins al 7 % amb la supressió de l'enorme dèficit fiscal.

El Govern espanyol amb la seva proposta actual de revisar el sistema de finançament autonòmic intenta dividir l'ampli moviment independentista. Tanmateix, el mandat democràtic del poble català expressat en les últimes eleccions al Parlament de Catalunya va ser clar en favor de l'Agència Tributària de la República Catalana, l'única que pot ajudar a resoldre els problemes dels ciutadans que viuen a Catalunya.

Febrer de 2017